

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. An veritas eo vsque sit impossibilis cum falsitate, vt eadem
propositio ne successiuè possit esse vera, & falsa?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

TRACTATUS II.

De Impossibilitate veritatis
cum falsitate.

CAPVT I.

*An veritas eo usque sit impossibilis cum
falsitate, ut eadem propositio ne successi-
ue possit esse vera, & falsa.*

MHI semper probabilis visum est, nullam propositionem mentalem, de qua sola sermo, esse posse veram in vno instanti, & in alio falsam, seu veritatem cum falsitate commutare. Ita Hurtadus disput. 9. de anima sect. 4. Arriaga disput. 14. log. sect. 2. Compton. disput. 45. sect. 1. & communiter nostri Recentiores in manuscriptis. Probatur autem hoc vnico argumento, quod tamen plurimorum instar existimo. Si qua propositio de vera in falsam migrare posset, maximè hæc abstractiua, & contingens, *Petrus currit*, aliavè eiusmodi: etenim, quæ intuitivæ sunt, aut nō contingentes, sed necessario veræ ea necessitate, quæ, vel ex obiecto, vel ex modo tendendi proficiscitur, in vno instanti veræ, & in alio falsæ procul dubio esse non sultinent. At ea propositio de vera in falsam ire nequit: ergo, &c. Minor probatur; haud enim maior est in ambiguo: ea propositio, vel affirmat, Petrum currere in duratione A. v.g. aut in duratione A, & B; & C. accateris vnus horæ, v.g. aut in duratione A, vel B. vel C. vel reliquis vnus etiam horæ, seu, quod perindè est aut in vna duratione, aut in pluribus determinatè, vel indeterminatè id necessario affirmat. Si in duratione A; aut Petrus in ea currit, aut non currit: si primum; propositio semper vera est, estò Petrus non currat antea, vel postea, cum profertur iudicium, haud secus ac diuina propositio circa idem obiectum vera est: si secundum, ea semper est falsa, vt luce clarius. Rursus si in duratione A, & B. & reliquis vnus horæ; aut in omnibus currit, aut in aliquo non currit: si primum; propositio semper vera erit: si secundum, semper falsa, eò quod veritas propositionis copulatiuæ non, nisi in collectione plurium possit salua persistere. Si demum in duratione A, vel B. vel C. vel aliis indeterminatè: aut in aliqua earum currit, aut in nulla: si secundum; propositio semper falsa erit; si primum; semper vera, propterea quod veritas ppositionis disiunctiuæ in vno solo facta, atque tecta possit conseruari.

Respondent primò nonnulli, eam propositionem ab omni præscindere duratione, & nullam respicere. Verum hæc solutio inutili, & falso principio innititur. Inutili, quia, licet propositio illa nullam respiciat durationem, adhuc in ea idem procedit argumentum. Si quidem aut Petrus currit secundum se, aut non: si primum; ergo propositio illa affirmans, Petrum currere secundum se præscindendo ab omni duratione, semper erit vera: sicut enim, si affirmaret cursum in instanti A, cessatio à cursu in instanti B, eam postea non valeret falsificare, ita à fortiori, vt aiunt, hoc ipso, quod adstruat cursum secundum se circumscripto quouis instanti, cessatio

cursum in instanti B. aut alio quouis eam haud poterit reddere falsam, quantumcunque in eo propositio cursum affirmans perseueret. Si secundum; ergo ei propositioni semper falsum suberit, cum cursum secundum se adstruat, & is neuiquam detur.

Dices, licet ea propositio nullam durationem respiciat, habere tamen eum tendendi modum, ratione cuius ad sui veritatem postulet, Petrum currere in eo instanti, quo editur propositio: cum autem in primo instanti cursum propositioni coexistat, non verò in sequenti, in quo propositio durat, mirum non est, si ea in primo instanti sit vera, & deinceps falsa. Contra tamen sic arguo. Propositio ad sui veritatem postulat duntaxat, vt cursum existat eo modo, quo per ipsam representatur, cum veritas sit conformitas actus cum obiecto: sed propositio non representat cursum Petri sibi coexistere, siue existere, quando ipsa profertur: nequaquam ergo ad sui veritatem eiusmodi poscit coexistentiam.

Falso etiam principio tibicinatur ea solutio, vt dictum est. Namque in primis illa propositio, *Petrus currit*, significat actionem successiuam Petri, scilicet eius cursum, ac motum localem: at omnis successio essentialiter cum tempore coniuncta est, vt certo certius: ea igitur propositio tempus representat, & cum illo significat. Item secundò: Aristoteles lib. 1. de interpret. cap. 3. verbum definit, *quod significat cum tempore*, &c. cui eodè loci lect. 14. B. Thomas ad stipulatur, *anima*, inquit, *in componendo, aut diuidendo necesse habet adiungere tempus*: at ea propositio verbo constat, & more reliquarum affirmationum componit. Tertiò denique ad homines: ea propositio significat saltem existentiam cursum secundum se: sed omnis existentia secundum se est duratio quædam iuxta P. Suarez disput. 50. metaph. sect. 8. & alios non paucos eorum, quibuscum diceptamus: aut enim, inquit, existentia rei est omnino indefectibilis, & immutabilis, qualis est ea, per quam existit Deus optimus maximus; & est æternitas: aut est naturaliter indefectibilis, & supernaturaliter defectui obnoxia, qualis est existentia Angeli; & est æuum: aut est naturaliter defectibilis, & tamen permanens, & in suo esse successionis expers, cuiusmodi est existentia hominis secundum se, & ita est instans permanens, quo eam nomine appellat Durandus in 2. dist. 2. q. 6. aut demum est naturaliter defectibilis, & in suo esse successiua, ac diuisibilis, cuiusmodi est duratio, qua quis temporis labenti coexistit; & ita instans successiuum vnum aut multiplex nuncupari consuevit.

Secundo alij respondent, eam propositionem nullam esse ex tribus, quarum fit in argumento mentio, sed esse hanc, *Petrus currit in instanti*: quæ quid est, inquit, quapropter de vera transire non possit in falsam? Contra etiam arguo hunc in modum. Propositio indefinita in materia contingenti æquiualeat particulari, vt visum est supra lib. 4. tr. 3. cap. 2. parum ab initio: hæc igitur propositio, *Petrus currit in instanti*, æquipollet huic, *Petrus currit in aliquo instanti*, quæ profectò veritatem cum falsitate nequit commutare, vt largiuntur aduersarij.

Quorum propterea alij tertio respondent, propositionem illam, *Petrus currit*, æquiuallere huic, *Petrus currit in instanti mihi coexistenti*, quæ citrà dubium, inquit, de vera mutari potest in falsam. Contrà quoque sic argumentor. Hæc propositio, *Petrus currit*, supra se minime reflectit: quæ enim eius reflexionis necessitas? haud igitur affirmat Petrum currere in instanti, quod sibi coexistit. Deinde, vel asserit Petrum currere in omni instanti sibi coexistenti,

stenti, aut in aliquo instanti sibi coexistenti, aut in instanti A, v.g. sibi coexistenti; & ita vim principalis argumenti non effugit, sed in eam relabitur. Alias solutiones nostri argumenti, inter contraria solvendum, diluimus.

C A P V T I I.

Contraria solvuntur argumenta.

- 7 Propositionem mentalem mutari posse de vera in falsam, & e converso in diversis instantibus censent B. Thomas 1. p. q. 14. art. 15. ad 3. & clarissime q. 1. de verit. a. 6. Capreolus, Caietanus, Medina, Palacios, Gregorius, Okamus, & Durandus. Ex nostris Suarez disp. 8. metaph. sect. 2. Salas 1. 2. tract. 3. dist. 2. Bartholomaeus Amicus tract. 21. log. disp. 4. dubit. & conclus. 2. item Valentia, Conimbricenses, Rubius, Cæsius, & alij. Pro quorum sententia primum argumentum est huiusmodi.
- 8 Hæc propositio, *instans A existit*, prolata ante eius existentiam est falsa: sed non alia ratione, nisi, quia tunc absolute non existit: quandoquidem igitur postea absolute existit, si perseveret ea propositio vera erit, atque adeo veritatem cum falsitate poterit commutare. Respondeo: ea propositio dupliciter in instans A ferri potest: primo determinate, ac distincte, nimirum illud secernendo ab omni alio, hunc in modum: *instans A existit eo modo, quo existere potest*; & ita ea propositio semper vera fuit, & erit. Secundo ea propositio ferri potest in instans A indistincte, & confuse, videlicet non distinguendo illud ab omni alio instanti, a quo distinguitur, sed potius affirmando illud nunc existere, & esse instans præsens, videlicet Beo, quod hoc etiam indistincte, & confuse cognoscatur, ad modum, quo viso eminus Paulo eum esse Petrum adstruimus hanc in modum; *hic homo à me visus est Petrus*: & in hoc sensu allata propositio est falsa, & adveniendi alio instanti vera esse non potest, cum falsitas ei sit essentialis.
- 9 Secundum argumentum. *Conversio Petri futura est*, modò propositio vera est: at existente conversione, si perseveret, falsa non esse nequit, cum tunc conversio non futura sit, sed præsens potius. Respondeo: propositio mentalis conversionem Petri futuram affirmans, in hanc recidit: *carentia conversionis Petri existit in instanti A*, & conversio existit in aliquo alio posteriori; iuxta disputanda inferius tract. 4. c. 3. at hæc propositio etiam existente conversione vera est, ut intuitu perspicuum: quare propositio mentalis conversionem Petri futuram asserens, etiam ea præsentem, est vera. Cæterum hæc propositio vocalis *conversio Petri est futura*, sicut communiter proferri solet, & sicut ex parte rei proferri debet, existente conversione, vera esse nequit eo, quod voces de futuro futurationem rerum solam quando non existunt, & actu futurae sunt non verò quando existunt, & duntaxat olim erant futurae significare communiter soleant, & debeant: quod autem hinc sequatur, propositionem vocalem transire posse de vera in falsam, parum interest: eiusmodi enim consequens haud esse absurdum, sed potius rationi valde consentaneum cap. venturo liquebit.
- 10 Tertium argumentum. Hæc propositio, *Petrus currit*, existens in instanti A significat, Petrum currere in instanti A, & existens in instanti B, significat, Petrum currere in solo instanti B, & sic de cæteris: potest igitur transire de vera in falsam. Consequen-

tia est perspicua: quoniam si non posset transire de vera in falsam, maxime, quia significationem, & præsentationem variare non potest: at eam sustinet variare, si verum est assumptum in antecedenti. Quod probatur primo: quia hæc propositio, *homo currens in foro loquitur*, significat Petrum, si is sit, qui in foro currit, & loquitur: quod si non Petrus, sed Paulus in foro simul currat, & loquatur, eum proculdubio propositio illa postea significabit: eadem igitur propositio est indifferens ad significandum, modò hoc modò illud obiectum, ac proinde, nunc instans A. & postea solum instans B. poterit significare, sicut opus est, ut de vera in falsam transeat. Proximum antecedens suadet, quoniam ea propositio illud obiectum significat, ratione cuius verificatur, cum à solo obiecto sibi proposito vera reddatur omnis propositio: sed illa, qua de agimus, modò verificatur manere solius Petri in foro currentis, & loquentis, & postea beneficio solius Pauli in foro currentis, & loquentis: eadem igitur propositio est indifferens, & c.

Respondeo: Hæc propositio mentalis, *Petrus currit*, modo vnum instans, modo aliud repræsentare nequit: eademque ratione hæc propositio, *homo currens in foro simul loquitur*, non est indifferens ad repræsentandum modò Petrum, modò Paulum, sed ex essentia sua vnum, idemque obiectum, nimirum omnes homines indeterminatè semper significat, & repræsentat. Quod autem communiter dici consuevit, eam propositionem modò ab vno obiecto, modò ab alio verificari, id intelligendum est fuscè, & improprie, cum interim proprie, & rigorosè ab vno, eodemque obiecto semper verificetur, nimirum ab existentia indeterminata curius, & loquela alicuius hominis in foro: quæ, quia ratione solius Petri in foro currentis, & loquentis, & postea ratione solius Pauli à parte rei reperitur, ideo modò ratione vnius, modò ratione alterius, ea propositio latè verificari dicitur: ad modum, quo hæc propositio, *quantitas panis existit*, modò per actionem eductivam, modò per creativam ante, & post consecrationem dicitur, ac censetur verificari: non, quod actio aliqua eam propositionem verificet proprie, cum nulla eius obiectum sit, sed quod improprie tantum, videlicet, quia modò vna actio, modò alia facit, ut eius existat obiectum, sicut per ipsam affirmatur.

Dices: ea propositio verificatur à suo obiecto, propterea à parte rei existit: at à parte rei nihil indeterminatū existit: ergo, & c. Respondeo, distincta minori: nihil existit à parte rei indeterminatum indeterminatione, quæ omnem indeterminationem excludit: secus vero ea indeterminatio, quæ determinationem aliquam includit; de quo fuscè in Physica, ubi communem hac in re æquivocationem tollemus. Vide P. Compton. disp. 44. log. sect. 6. ubi benè defendit, actus nostri intellectus obiecta sua non posse mutare, pro eo, ac hucusque statuimus.

Quartum argumentum. Hæc propositio mentalis, *Petrus currit*, significat eum currere in instanti A, si præsens sit, & B, si præsens sit, & sic de cæteris: existente ergo instanti A illud absolute significat, & instanti B. non illud, sed hoc absolute significat: siquidem actus conditionatus purificata conditione in absolutum transit, absolutum inquam formaliter, aut æquivalenter, ac virtualiter: ea igitur propositio, modo vnum, modo aliud instans repræsentat, ac proinde de vera in falsam poterit migrare. Declaratur, & confirmatur, exemplo actuum voluntatis: nam contritio, siue amor Dei super omnia eo ipso, quod sit voluntas faciendi omnia ad salutem necessaria, virtualiter vult confessionem eo, quod